

3 Αυγούστου 2014

Θεομητορικά προσωνύμια των Παρακλητικών Κανόνων και η θεολογική τους ερμηνεία: Α-Ε

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το όνομα της αιειπαρθένου Μαρίας, του ιεροτέρου ανθρωπίνου προσώπου της Ορθοδοξίας, συνοδεύεται από ένα μεγάλο αριθμό προσωνυμιών που της έχουν αποδοθεί.

Η Θεοτόκος κυρίως όμως αποκαλείται Παναγία.

Επίσης στον Μικρό και Μεγάλο Παρακλητικό κανόνα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός θεοτοκωνυμίων, όπως φαίνεται στην αλφαβητική καταγραφή που δημοσιεύουμε:

A.

Αγαθή

Αγαλλίαμα

Αγνή

Αειμακάριστος

Αειπάρθενος

Αντίληψις θερμή

Αντίληψις καταπονουμένων

Αντίληψις ταχεινή

Αντίληψις οξεία

Αντίληψις θλιβομένων

Απαλλαγή ασθενούντων

Αποτεκούσα Σωτήρα Χριστόν

Άσπιλος

Άχραντος.

Β.

Βακτηρία τυφλών

Βοήθεια ταχινή

Βοηθός ορφανών

Βοηθός εν ταις θλίψεσι

Βοηθός των προστρεχόντων εκ πίστεως

Γ.

Γαλήνη χειμαζομένων

Γεννήσασα ευφροσύνης τον Αίτιον

Γεννήσασα φώς

Γλυκασμός των Αγγέλων

Δ.

Δεξαμένη της χαράς το πλήρωμα

Δέσποινα του κόσμου

Διαλύουσα όχλον πειρασμών

Διώκτης της ζάλης του βίου

Δόξα των Παρθένων

Δοχείον φωτός καθαρόν και άμωμον

Δύναμις αβοηθήτων

Ε.

Ειρήνη πολεμουμένων

Ελαύνουσα επήρειαν δαιμόνων

Ελπίς απηλπισμένων

Ελπίς των πιστών.

Ενδοξοτέρα των Σεραφείμ

Εξαφανίσασα αμαρτίας την λύπην

Επίσκεψις ασθενούντων

Ευφροσύνη εν ταις λύπαις.

Θ.

Θάύμα ακατανόητον

Θεογεννήτρια

Θεομακάριστος

Θεομήτωρ

Θεονύμφευτος

Θεόνυμφος

Θεοτόκος

Θησαυρός σωτηρίας

Θησαυρός αδαπάνητος.

Θρόνος ηλιοστάλακτος

Θύρα μετανοίας.

Ι.

Ιατρός νόσων

Κ.

Καθαρωτέρα λαμπηδόνων ηλιακών

Καθέδρα Βασιλέως

Καταφυγή

Καταφύγιο κόσμου

Καταφύγιο Χριστιανών

Καύχημα

Κεχαριτωμένη

Κλέος μητέρων

Κόρη

Κυήσασα (Χριστόν, Θεόν, Σωτήρα, Λυτήρα νόσων, εύσπλαχνον και Σωτήρα)

Λ.

Λαμπάς άσβεστος

Λιμήν εν ταις ζάλαις

Λοχεύτρια

Λυτρωσαμένη εκ της κατάρας

Λυχνία χρυσή.

Μ.

Μεσιτεία αμετάθετος

Μεσίτρια

Μεταβολή θλιβομένων

Μήτηρ (Δεσπότου Θεού, Θεού, Λόγου, Λυτρωτού, Θεού Υψίστου, Κυρίου)

Μητροπάρθενος.

Ο.

Οδηγήτρια

Όπλο σωτηρίας

Π.

Πάναγνος

Παναγία

Παναμώμητος

Πανάμωμος

Πανάχραντος

Πανύμνητος

Παράκλησις ξένων

Παράκλησις εν ταις Θλίψεσι

Παραμυθία

Παρθένος

Πηγή αφθαρσίας

Πηγή ελέους

Πλατυσμός εν ταις θλίψεσιν

Πόλις δωδεκάτειχος

Ποταμός ζωής

Πρεσβεία θερμή

Προστασία (ακαταίσχυντος, ανθρωπίνη, θερμή, πιστών, χριστιανών)

Προστατεύουσα (αεί, ταχέως)

Προστάτις (Χριστιανών, ζωής αδικουμένων, εν τοις πειρατηρίοις)

Πύργος χρυσοπλοκώτατος

Ποταμός ζωής

Πύλη Ευσπλαχνίας.

P.

Ρύστις εν τοις κινδύνοις

Σ.

Σεμνή

Σκέπη κραταιά

Σκέπη θεία

Στάμνος (θεία και μανναδόχος)

Στήριγμα

Συντριμμός του θανάτου

Συμμαχία ασθενών

Σωτηρία ψυχών

Σωτηρία των προστρεχόντων εκ πίστεως.

Τ.

Τείχος (απροσμάχητον, ακράδαντον, απόρθητον, καταφυγής)

Τεκούσα (αδιαφθόρως, την αιωνίαν λύτρωσιν, την ειρήνην την πάντα νούν υπερέχουσα, το φώς, τον Κυβερνήτην)

Τετοκυία Φώς

Τιμιωτέρα Χερουβείμ

Τροφή πενομένων

Υ.

Υπεραγία

Υψηλοτέρα ουρανών

Φ.

Φρουρά ασφαλεστάτη

Φυσίζωος.

Χ.

Χαρά θλιβομένων

Χαρά εν ταις λύπαις

Ω.

Ωράϊσμα μητέρων

Θεολογική Ερμηνεία των Θεοτοκονυμίων

ΑΓΑΘΗ:

Ο ιερός υμνογράφος αποδίδει το θεοπρεπές αυτό κατηγορημα στο Πρόσωπο της Θεοτόκου, σαν την κατά χάρη αγαθή, μετά τον κατά φύση αγαθό Θεό. Η Παναγία

είναι κατά τους Αγίους της Εκκλησίας το τελειότερο δημιούργημα του Θεού, γι'αυτό και μπόρεσε να δανείσει σάρκα στον «Παντεχνήμονα Λόγο» του Θεού και Υιό της .

ΑΓΝΗ:

Αγνή σημαίνει καθαρή, άσπιλη, αμόλυντη. Ετυμολογικά η λέξη αγνός παράγεται από την λέξη άγος, με το οποίο χαρακτηρίζεται ό,τι αφιερώνεται στο θείο και επί προσώπων σημαίνει τον ηθικά καθαρό και άξιο του Θεού, εφόσον η λέξη χρησιμοποιείται για περιπτώσεις θείας τάξεως. Η Παναγία είναι η «Αγνή» και για την απόλυτη καθαρότητά της και για την ολοκληρωτική της αφιέρωση στο Θεό.

ΑΕΙΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ:

Σύνθετη λέξη από το επίρρημα «αεί» που σημαίνει «πάντοτε, αιώνια, δια παντός» και το επίθετο «μακαριστός», που παράγεται από το ρήμα μακαρίζω. Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης διευκρινίζει ότι «μακαριότης εστί, περίληψις παντός αγαθού». Επομένως κατά κυριολεξία μακάριος είναι ο Θεός αλλά και κάθε ένας που κοινωνεί με το θείο. Η μέθεξη της μακαριότητας του Θεού πραγματοποιείται κατά το μέτρο της προσωπικής αγιότητας του ανθρώπου.

Η Θεοτόκος σαν «Αγία αγών μείζων» μετέχει της θείας μακαριότητας στον μεγαλύτερο βαθμό, επειδή δέχτηκε μέσα Της «πάν το πλήρωμα της θεότητος σωματικώς».

ΑΣΠΙΛΟΣ:

Σύνθετη λέξη: α+σπίλος (=κηλίδα). Σημαίνει αυτή που είναι χωρίς σπίλο,η καθαρή, η ακηλίδωτη, η αμόλυντος Παρθένος Μαρία.

ΑΧΡΑΝΤΟΣ:

Σύνθετη λέξη: α+χραίνω (=μιαίνω). Άχραντος είναι η αμίαντος, η καθαρή Θεοτόκος.

ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ:

Η λέξη γλυκασμός παράγεται από το ρήμα γλυκάζω και σημαίνει γλυκύτητα. Τη λέξη αυτή χρησιμοποιούν οι Προφήτες Αμώς (Αμ..θ,13) και Ιωήλ (Ιωήλ δ,18) για να περιγράψουν την γλυκύτητα που θα ρέει και θα ευφραίνει κάθε κτιστή ύπαρξη κατά την ημέρα Κυρίου, δηλαδή κατά τον καιρό και τον χρόνο που ο Θεός θα συντρίψει ολοσχερώς το κακό. Η Θεοτόκος χαρακτηρίζεται ως «γλυκασμός των αγγέλων», διότι με την σάρκωση του Θεού-Λόγου στη θεοδόχο γαστέρα Της, κατά

κοινή και σύμφωνη γνώμη των Αγίων και αυτή η αόρατη κτίση δηλ.τα αγγελικά τάγματα απέλαβαν την ύψιστη δωρεά και χάρη από τον Θεό. Ενώ μέχρι τότε ήταν δύστροπα αλλά όχι και άτεπτα προς το κακό, κατέστησαν πλέον ακίνητα προς αυτό. Έγινε λοιπόν η Αειπάρθετος και για τους Αγίους Αγγέλους η αιτία ανείπωτης γλυκύτητας για την δωρεά του Θεού προς αυτούς, πού έρρευσε από τα παρθενικά Της σπλάχνα.(Ιγνάτιος Θεοφόρος -Ιωάννης Δαμασκηνός P.G.94,872)

ΔΕΣΠΟΙΝΑ:

Σημαίνει την Κυρία, την Ηγεμονίδα, την Βασίλισσα. Και τούτο επειδή:

-αναδείχθηκε Νύμφη Ανύμφευτη του Παντάνακτος Θεού. Νύμφη «εφ'όσον συνέλαβε και εγέννησε ,πράγμα που προυποθέτει «γάμο» και Ανύμφευτος, εφ'όσον η σύλληψις του Υιού Της έγινε όχι φυσικώς αλλά εκ Πνεύματος Αγίου»

-αξιώθηκε να καταστεί Μητέρα του Παμβασιλέως Χριστού.

-υψώθηκε στην ύψιστη αξία και τιμή από κάθε άλλο κτίσμα της ορατής και της αόρατης κτίσης, γιατί υποτάχθηκε απόλυτα στη βουλή του Θεού και μετείχε κατά μοναδικό τρόπο στο μαρτύριο της απόλυτης ταπείνωσης του Υιού Της για την σωτηρία του κόσμου.

ΕΝΔΟΞΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ:

Τα Σεραφείμ είναι το τάγμα των αγγελικών Δυνάμεων ,που ο Προφήτης Ησαΐας είδε γύρω από το θρόνο του Θεού να ψάλλει «μετά φόβου και τρόμου τον Τρισάγιο ύμνο «Άγιος, Άγιος, Άγιος Κύριος Σαβαώθ...». Σύμφωνα με τον Άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη, τα Σεραφείμ είναι ιεραρχικά ο πρώτος αγγελικός χορός. Το όνομά τους σημαίνει «τα φλογερά,τα πύρινα» (Ησ. στ, 1-3)

Η Θεοτόκος είναι ενδοξότερα των Σεραφείμ και κατά την φήμη («από του νύν μακαριούσι με πάσαι αι γενεαί») και κατά την μετοχή της στη θεία δόξα,όπως παρατηρεί ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς. «Είδες διαφορά της στάσεως. Μάθε από αυτήν και τη διαφορά της θέσεως.Πραγματικά γύρω από το Θεό είναι τα Σεραφείμ, πλησίον δε δίπλα σ'αυτόν τον ίδιο μόνη η παμβασιλίσ, η οποία θαυμάζεται και εγκωμιάζεται από τον ίδιο το Θεό, που είναι σαν να την ανακηρύττει προς τις γύρω του δυνάμεις και να λέγει σύμφωνα με το γραμμένο στο Άσμα Ασμάτων, «πόση καλή είναι η πλησίον μου»; Είναι φαιδρότερη από το φώς, περισσότερο ανθισμένη από τον Παράδεισο, καλλίτερα στολισμένη από όλο τον κόσμο, ορατό και αόρατο.» (Ομιλία ΝΕ,34-ΕΠΕ)